

norsk lektorlag

Sak 45.12:

Høringsuttalelse fra Norsk Lektorlag.

Forslag til forskrifter om rammeplaner for lærerutdanning trinn 8 -13.

Norsk Lektorlag viser til departementets høringsbrev 31.08. 2012 og har følgende kommentarer til noen sentrale problemstillinger i forslagene:

A. Forslag til forskrift for lektorutdanning for trinn 8 – 13.

Norsk Lektorlag støtter forslaget om å regulere 5-årig integrert lektorutdanning i egen forskrift, og at utdanningen kalles ”*Lektorutdanning* for trinn 8 – 13”. Stillingsbetegnelsen *lektor* signaliserer at utdanningen for å undervise på disse trinnene krever forskningsbasert utdanning i undervisningsfagene, omtalt som fag I og II. Norsk Lektorlag mener det er gunstig for rekruttering til denne utdanningen at den identitetsskapende betegnelsen *lektor* brukes.

Norsk Lektorlag forutsetter at all utdanning i fag I og II baseres på at studentene har gode forkunnskaper på videregående skoles nivå, og at det faglige nivået starter over videregående opplæring. Eksempelvis bør lektorutdanning i matematikk bygge på kurset i R2 dersom det skal gi undervisningskompetanse i R2. Lektorutdanning i norsk må bygge på norsk Vg3, dersom den skal gi undervisningskompetanse i å undervise på Vg3, og lektorer som tar sikte på å undervise i engelsk, bør ha fordypning i engelsk fra videregående.

Norsk Lektorlag støtter forslaget om at det skal kreves en fordypningsoppgave mellom tredje og fjerde studieår som må være bestått for at studenten skal kunne gå videre til fjerde studieår.

Nærmere om forskriften.

§ 2 Læringsutbytte: Forskriften må sikre at kravene om *inngående kunnskap om vitenskapelige problemstillinger, forskningsteorier og forskningsmetoder og inngående kunnskap om og evne til å holde seg oppdatert på relevant forskningslitteratur* ikke kan utvannes. Dette er svært viktig for kvaliteten på undervisningen i skolen de neste tiårene.

§ 3 Struktur og innhold: Departementet foreslår en struktur der fag I har minst 160 studiepoeng og fag II har minst 60 studiepoeng, profesjonsfag har minst 60 studiepoeng og at det skal være opp til den enkelte institusjon å fordele de resterende 20 studiepoengene. Norsk Lektorlag mener at en lektorutdanning som rettes mot videregående skole, bør ha minimum 80 studiepoeng i undervisningsfag og at fag II bør ha 80 studiepoeng. Ønsket om at skolen skal kunne gi tilpasset undervisning til alle elever, også de mest motiverte og flinke faget, tilsier at 60 studiepoeng i fremtiden kan være i knappest laget.

Norsk Lektorlag mener videre det er svært viktig at forskriften inneholder tydelige krav om at *alle fagene som inngår i utdanningen, skal være forskningsbaserte og forankret i et forskningsaktivt fagmiljø. Utdanningen skal være nivåddifferensiert: 60 % av utdanningen skal defineres som lavere grads studier, mens 40 % av utdanningen skal kunne defineres som studier på høyere grads nivå.*

Bestemmelsen om innhold og fordeling av studiepoeng i profesjonsfaget bør presisere at det er en forutsetning at studiepoengene i fagdidaktikk skal være fagspesifikke for fagene I og II og ikke skal kunne byttes ut med ”generell didaktikk”. For å ivareta kvaliteten i fagdidaktikken samtidig som den integreres med praksis, bør departementet vurdere følgende fordeling: 20 studiepoeng fagdidaktikk i fag I, 20 studiepoeng i fagdidaktikk i fag II, 20 studiepoeng pedagogikk.

Omfanget av praksis: Norsk Lektorlag kan ikke se noen grunn til at minimumsomfanget av praksis i Lektorutdanningen skal være større enn i PPU.

Norsk Lektorlag foreslår at praksis angis i antall undervisningstimer i de ulike fagene, ikke i antall dager. Timelærersystemet på trinn 8 – 13 fører til at antallet undervisningstimer pr dag gjerne varierer fra 1 til 8. Dersom praksis angis i timer i stedet for dager, kan studiet enklere kombinere undervisning på studiestedet med praksistimer på praksisskolen samme dag og bli mer fleksibelt. Vi foreslår 100 – 130 undervisningstimer praksis i fag I og 100 – 130 undervisningstimer i fag II, i sum 230 timer.

B. Forslag til forskrift for praktisk pedagogisk utdanning (PPU) for trinn 8 – 13.

3-årig bachelor-grad. og 4,5-årig cand.mag.grad.

Departementet foreslår at det stilles krav om to undervisningsfag for opptak til PPU, hvorav ett fag skal ligge på mastergradsnivå. Norsk Lektorlag støtter dette forslaget, basert på den begrunnelse at undervisningskompetanse i ungdomsskolen og i videregående skole i fremtiden må baseres på mastergrad. En adjunkt-utdannelse basert på bachelorgrad vil være et tilbakeskritt sammenliknet med tidligere adjunktutdannelse som var basert på cand.mag.grad med 4 – 4,5 års varighet. Dersom departementet likevel vil gi adgang til PPU basert på bachelor-grad, må denne for fremtiden forbeholdes undervisning på ungdomstrinnet, og være en egen PPU for trinn 8 – 10.

Norsk Lektorlag foreslår at det i en overgangsperiode gis egne regler for opptak til PPU for personer med cand.mag.grad. Denne gamle universitetsgraden har kunnet romme undervisningskompetanse i inntil tre skolefag, for eksempel to mellomfag (90 studiepoeng) og et grunnfag (60 studiepoeng), og utdannelsen i fagene var forskningsbasert. Ny forskrift for inntak til PPU bør gjøre det mulig for personer med denne utdannelsen å kvalifisere seg til undervisningsoppgaver i skolen. Dette er særlig viktig for tilstrekkelig rekruttering av godt kvalifisert undervisningspersonell de kommende årene.

Norsk Lektorlag mener at minimumskrav til undervisningskompetanse i et fag bør baseres på 80 studiepoeng for undervisning i videregående skole i fremtiden. Kandidater med 60 studiepoeng i et av fagene kan tas opp til PPU og spesialiseres for u-trinnet, en PPU for trinn 8 – 10.

Departementet skriver at de foreslåtte opptakskravene vil gjøre det umulig for kandidater med 3- og 4-årige utdanninger i utøvende kunstfag å bli tatt opp til PPU. Derfor er Norsk Lektorlag enig med departementet i at det bør opprettes en egen PPU-utdanning for kandidater med 3- og 4-årig utdannelse i kunstfag. Departementet skriver videre at dersom forslaget til

opptakskrav skulle bli vedtatt, vil det vurderes å tillempe opptaksbestemmelsene for å sikre at bachelorkandidater i realfag og teknologi kan tas opp til PPU. Norsk Lektorlag foreslår at denne utdanningen i tilfelle spesialiseres for u-trinnet og betegnes PPU 8 – 10. Lærere som skal undervise i studiespesialiserende program, bør uten unntak ha kompetanse på mastergradsnivå i fremtiden.

Norsk Lektorlag mener departementet også bør vurdere egne bestemmelser om PPU for kandidater som både har faglig kompetanse på mastergradsnivå innen undervisningsfag, og som i tillegg har relevant yrkespraksis innen formidling og personalledelse, og slik legge til rette for at kandidater med pedagogisk realkompetanse kan kvalifisere seg for læreryrket gjennom et PPU der profesjonsfaglig realkompetanse godskrives.

Omfanget av praksis og forslag til ny organisering av PPU

Når det gjelder omfang av praksis, ser vi ingen grunn til at PPU som frittstående utdanning og PPU som del av integrert mastergrad skal ha ulikt omfang, som tidligere nevnt under vår kommentar til Forslag til forskrift for lektorutdanning for trinn 8 – 13.

Vi vil i tillegg minne om et tidligere forslag fra Norsk Lektorlag om PPU. Helt siden PPU ble utvidet fra en halvårlig til en ettårig utdanning, har det vært et problem at lektorutdanningen ble for langvarig og dermed for kostbar for den enkelte. Dagens problemstillinger knyttet til fordelingen av studiepoeng viser at det er vanskelig å finne plass til tilstrekkelig faglig fordypning i både undervisningsfag, i profesjonsfag og i praksis. En løsning kan være å gjøre PPU om til en ett- eller to-årig praksisperiode etter avsluttet mastergrad i undervisningsfag etter modell fra legenes turnusår. I PPU perioden underviser kandidaten under veiledning av praksislærer og studerer samtidig didaktikk og pedagogikk i en vekselvirkning med løpende praktisk erfaring. Undervisningsstillingen må være lønnet, og lønn supplert med stipend. Da vil ikke PPU medføre økt studielån og tapt arbeidsfortjeneste, og det vil bli mer økonomisk attraktivt å utdanne seg som lektor. Trengselen i studiet på grunn av for liten plass til både praksis og faglig fordypning vil lette, og det vil bli enklere å legge opp studiet slik at man unngår det mye omtalte ”praksis-sjokket”. Norsk Lektorlag vil oppfordre departementet til å utrede og vurdere innføringen av en slik ordning.

C: Forslag til forskrift for faglærerutdanning i praktiske og estetiske fag

Norsk Lektorlag er enig i at den enkelte utdannings særpreg må ivaretas i de nasjonale retningslinjene, og at særpreget må gjelde forskrift for faglærerutdanningene i Formgiving, kunst og håndverk, Musikk, dans og drama og Kroppsøving.

Det foreslås at det innføres spesielle opptakskrav for faglærerutdanningene, ved at det stilles krav om minimum 35 skolepoeng og karakteren 3 eller bedre i norsk. I utkastet foreslås det at det ikke skal stilles krav om karakteren 3 i matematikk av rekrutteringshensyn. Norsk Lektorlag mener at kravet om karakteren 3 i matematikk bør gjelde også her, for grunnleggende ferdigheter i regning inngår også i disse fagene. Også fagspesifikke læringsmål i flere av disse fagene krever god innsikt i grunnleggende matematiske prinsipper. Å kreve minimum karakter 3 i P-matematikk fra Vg2 er ikke urimelig. Skolen er ikke tjent med at opptakskravene til disse lærerutdanningene senkes slik at statusen blir lavere enn for andre lærerutdanninger. Dette kan virke mot den uttalte hensikten som er å sikre rekruttering.

D. Forslag til forskrift for yrkesfaglærerutdanning og PPU for yrkesfag.

Norsk Lektorlag støtter forslagene. Vi ønsker imidlertid å knytte dette til et forslag om realkompetansevurdering innen pedagogisk kompetanse. Personer med lang og relevant yrkeserfaring, bør tilbys en tilpasset PPU- utdanning der også realkompetanse godkjennes .